

národní
úložiště
šedé
literatury

Přerušení projevu poslance při rozpravě ve vybraných parlamentních komorách

Sylová, Jindřiška
2005

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-253809>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 07.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny

Parlamentní institut

PŘERUŠENÍ PROJEVU POSLANCE PŘI ROZPRAVĚ VE VYBRANÝCH PARLAMENTNÍCH KOMORÁCH

Informační podklad č. 1.165

Zpracovala:

JUDr. Jindřiška Syllová, CSc.

prosinec 2005

Obsah:

PŘERUŠENÍ PROJEVU POSLANCE PŘI ROZPRAVĚ VE VYBRANÝCH PARLAMENTNÍCH KOMORÁCH.....	2
K PRÁVNÍ A ZVYKOVÉ ÚPRAVĚ V NĚKTERÝCH STÁTECH.....	3
BELGIE (SNĚMOVNA REPREZENTANTŮ)	3
DÁNSKO.....	4
ESTONSKO.....	4
FINSKO.....	4
FRANCIE (NÁRODNÍ SHROMÁŽDĚNÍ).....	4
ITÁLIE (SNĚMOVNA REPREZENTANTŮ).....	4
KANADA (DOLNÍ SNĚMOVNA).....	4
LITVA.....	5
MAĎARSKO.....	5
NĚMECKO (SPOLKOVÝ SNĚM).....	5
POLSKO (SEJM).....	5
RAKOUSKO (NÁRODNÍ RADA).....	5
SLOVENSKO.....	5
ŠPANĚLSKO (KONGRES REPREZENTANTŮ).....	6
ŠVÉDSKO.....	6
VELKÁ BRITÁNIE (DOLNÍ SNĚMOVNA).....	6
PRAMENY:.....	6

Přerušení projevu poslance při rozpravě ve vybraných parlamentních komorách

Pro vedení rozpravy ze strany předsedajícího parlamentní komory platí dvě zásady.

Zásada první

Právo na vystoupení poslance v parlamentní rozpravě je jednou z nejdůležitějších součástí mandátu poslance. Navazuje na základní parlamentní privilegium poslance „freedom of speech“. Z tohoto důvodu se zásadně přerušování vystoupení poslance v rozpravě nepřipouští, pokud poslanec dodržuje předem daná pravidla jednání.

Zásada druhá

Předseda (předsedající) je osobou, která vykládá jednací řád, řídí jednání a volá poslance k pořádku, pokud se vyskytnou nepořádky v komoře (včetně nepořádků při vystoupení poslance).

V různých parlamentech se obě tyto parlamentní zásady kombinují různým způsobem, který je závislý zejména:

- Na **organizaci jednání komory**, zejména na tom, zda je časově omezena řečnická doba v rozpravě. Pokud je omezena řečnická doba, dohlíží předsedající na její dodržování, pokud není omezena, má větší pravomoci ohledně obsahu a celkového trvání rozpravy.
- Na **uspořádání komory**, zejm. na tom, kde je umístěno řečnické místo a ke kterým projevům se řečnické místo používá. Pokud se v rozpravě hovoří přímo ze sálu, je debata živější a předsedající má (resp. musí mít) větší práva na přerušování a případně i vyloučení poslance, aby nedošlo k nedůstojnému průběhu schůze. Výjimečná je úprava v Estonsku, kdy předsedající má oprávnění vypnout mikrofon poslance.

- Na tom, **kolikrát je dovoleno poslanci k jedné věci hovořit**. Většinou je upraveno omezení – každý poslanec může hovořit k jedné věci jen jednou nebo jen dvakrát. Pokud to není stanoveno, může mít předsedající pravomoc řečníka, který nedodržel stanovený bod programu, už nevyvolat.
- Na tom, jaké je **postavení předsedy komory**. Zde jsou 3 základní možnosti:
 1. Pokud je předseda nestranický, má vyšší organizační pravomoci. Pak ani nehlasuje a neúčastní se věcného projednávání bodů. (Velká Británie)
 2. Většinou však jsou v evropských komorách straničtí předsedové, kteří jsou však zvykově omezeni v hlasovacím právu a v účasti na věcném projednávání. V tomto případě se předsedové (i předsedající) chovají nestranicky a mají stejně jako ve Velké Británii velmi silnou organizační pozici.
 3. Ve státech, kde mají předsedové a předsedající zároveň i v podstatě neomezenou pravomoc poslance a člena frakce, jsou jejich organizační práva svázána podrobnými ustanoveními pravidel jednání, aby nemohlo dojít ke zneužití organizačních pravomocí předsedajícího (Německo, Rakousko, postkomunistické státy).

Postavení předsedy komory se obráží méně v upravených pravidlech jednání, více v zavedené praxi.

Obecně je možno říci, že v naprosté většině parlamentů není možno projev poslance, který neporušuje daná pravidla jednání, nijak přerušit (a to ani předsedajícím). Výjimku tvoří v části parlamentních komor procedurální návrhy a výzvy k pořádku (call to order). V rámci výzvy k pořádku se povoluje přerušování v případě odchýlení se od bodu nebo opakování se. V několika parlamentních komorách je možné přerušování vystoupení se souhlasem poslance, který má projev.

Právo poslance na nepřerušovaný projev v rozpravě je zneužíváno k parlamentním obstrukcím, které jsou po mnohá desetiletí (či v některých státech staletí) legitimní součástí parlamentního jednání. Název filibuster označuje obstrukci, užívanou menšinou vůči většině, pomocí níž se zdržuje přijetí rozhodnutí (je používáno zejména v Austrálii a Senátu USA). Obstrukce jsou považovány za část parlamentní demokracie. V některých státech je jim podrobnými předpisy zabraňováno (například stanovením hodiny, do které je možno večer jednat a hlasovat).

K právní a zvykové úpravě v některých státech

Belgie (Sněmovna reprezentantů)

Přerušování řečníka je možné, ale jen v případě krátkého procedurálního návrhu, pokud to udělá předsedající. Přerušování se nesmí opakovat. Pokud řečník překročí časový limit, může předsedající po jednom upozornění určit, že nebude další řeč poslance zaznamenána do stenografického zápisu. Pokud řečník mluví mimo věc, je předsedající oprávněn jej po dvou upozorněních vyloučit z rozpravy. Totéž platí, pokud se řečník opakuje a je na to třikrát upozorněn. Pokud poslanec neposlechne a neukončí vystoupení, není jeho řeč stenograficky zaznamenána.

Dánsko

Přerušení řečníka není v zásadě možné, je to možné jen v případě porušení pravidel sněmovny. Pokud řečník překročí časový limit, může jej předsedající vyzvat k ukončení řeči poté, co jej upozornil na to, že limit uplynul. V takovém případě nemůže být řečník znovu vyvolán k téže věci. Pokud se předsedající domnívá, že vystoupení je nekorektní, může jej předsedající volat k pořádku. Pokud to řečník neposlechne, může předsedající požádat o ukončení projevu. Předsedající rovněž může omezit opětovné vystoupení řečníka. (Příslušný orgán může poslance, který byl volán k pořádku, potrestat vyloučením z jednání). Pokud nejsou vyslyšeny výzvy předsedajícího k pořádku, může předsedající přerušit celé jednání nebo skončit schůzi.

Estonsko

Pokud řečník přesáhne vymezený čas, je předsedající oprávněn žádat ukončení projevu. Pokud mluví řečník mimo bod jednání, je předsedající oprávněn jej požádat, aby se vrátil k bodu jednání. Pokud se tak nestane, přeruší předsedající řečníka tím, že **vypne jeho mikrofon**. Předsedající má rovněž oprávnění navrhnout uzavření rozpravy, pokud už všichni, kdo o to žádali, mluvili nebo tehdy, pokud byl bod jednání adekvátně probrán. Pokud na tom poslanec trvá, rozhodne o pokračování rozpravy sněmovna.

Finsko

Předsedající je odpovědný za to, že se rozprava drží věci. Pokud se řečník odchýlí, upozorní jej na to. Pokud není upozornění nutné nebo pokud neposlechne, je možné jeho řeč přerušit.

Francie (Národní shromáždění)

Řečník nesmí mluvit, pokud jej předsedající nevyzve. Je možné, aby řečník dovolil jinému poslanci, aby promluvil, i tehdy však jen se souhlasem předsedajícího a nanejvýše do 5 minut. Pokud se předsedající domnívá, že se prostřednictvím dosavadního vystoupení poslance podařilo už sněmovnu dostatečně informovat, může vyzvat řečníka k ukončení řeči. Může také dovolit řečníkovi, aby mluvil déle než je vymezený čas. Poslanec se nesmí odchýlit od věci, pokud se tak stane, předsedající jej volá k pořádku. Pokud poslanec neposlechne, nebo pokud začne mluvit, aniž by mu to bylo předsedajícím dovoleno, zakáže mu předsedající dále hovořit. Takové chování je předmětem disciplinárního řízení. Předseda zajistí, aby se takto pronesená řeč neobjevila ve stenografickém záznamu. Pokud poslanec přesáhne vymezený limit, rovněž se volá k pořádku a musí řeč ukončit. Celou rozpravu může předsedající ukončit tím, že opustí své místo.

Itálie (Sněmovna reprezentantů)

Předsedající může přerušit řečníka v rozpravě jen pokud překročí časový limit a dvakrát jej upozorní, dále pokud mluví od věci, a dvakrát jej upozorní.

Kanada (Dolní sněmovna)

Přerušení poslance při vystoupení není obecně možné. Předseda má však silné pravomoci k vedení rozpravy, podobně jako ve Velké Británii, viz níže.

Litva

Předsedající dohlíží na délku projevu, pokud je stanovený čas překročen, upozorní řečníka, poté jej může přerušit. Předsedající má oprávnění čas prodloužit, pokud sněmovna nenamítá. Pokud hovoří řečník mimo projednávanou věc, předsedající jej na to upozorní a poté, pokud v tom pokračuje, je možno řečníka přerušit. Také má právo volat k pořádku a pokud poslanec ruší projednávání, vyloučit jej z jednání.

Maďarsko

Předseda upozorní řečníka, že mluví mimo bod jednání. Pokud je upozorněn 3 krát, je možno jej přerušit. Stejně tak pokud používá urážlivé výrazy, je možno jej po druhém upozornění přerušit. Pokud poslanec překročil vymezený čas, je přerušen, když je mu sdělen důvod přerušení.

Německo (Spolkový sněm)

Přerušeno je možné jen se souhlasem předsedajícího. Předsedající rovněž může pro nepořádek přerušit celé jednání nebo je ukončit svým odchodem. Pokud poslanec nebo jiný řečník překročí jemu vymezený časový limit, má předseda komory po jednom upozornění odejmout slovo. Totéž platí, pokud řečník přes upozornění třikrát odbočí od věci nebo třikrát byl volán k pořádku kvůli urážlivým výrokům.

Polsko (Sejm)

Jednání řídí maršálek Sejmu nebo jeho zástupci. Pokud mluví poslanec mimo bod pořadu, volá jej předsedající k věci. Poté, kdy je takto poslanec dvakrát upozorněn, je předsedající oprávněn odejmout slovo. Rovněž má předsedající oprávnění volat poslance k pořádku, pokud znemožňuje jednání. Pokud došlo k tomuto varování, může následně předsedající poslance vyloučit z přítomnosti v rozpravě (proti tomu je možno se odvolat k disciplinárnímu výboru).

Rakousko (Národní rada)

Přerušeno řečníka není možné, pokud řečník dodrží časový limit. Pokud pravidla o limitech překročí, je mu slovo předsedajícím odebráno. Předsedající rovněž může, zejména v případě rušení, přerušit celé jednání na určitou dobu.

Slovensko

Předsedající sleduje dodržení určené doby pro řečníka v rozpravě. Pokud doba uplyne, předsedající řečníka upozorní a poté pokud okamžitě neskončí, odejme mu slovo. Pokud řečník nemluví k věci, předseda jej upozorní a pokud neuposlechne ani na druhé upozornění, odejme mu slovo. Pokud řečník překročil ve svém projevu hranice slušnosti nebo pokud neuposlechl výzvy ke skončení projevu a byl volán k pořádku, je předsedající oprávněn vykázat poslance ze sněmovny. Proti tomu může poslanec podat námitku, o níž rozhodne plénum bez rozpravy.

Španělsko (Kongres reprezentantů)

Přerušení řečníka v rozpravě předsedajícím je možné v případě procedurálního návrhu. Poslanec dále může být volán k pořádku, pokud používá urážlivé výrazy a pokud nedodrží časový limit. Pokud je volán k pořádku třikrát na jedné schůzi (musí být po druhém volání upozorněn), pak může být vyloučen z rozpravy a pokud neposlechne, i z přítomnosti v komoře.

Švédsko

Pokud řečník překročí ustanovení stanovící, že se nesmí vyjadřovat nekorektně o jiné osobě nebo urážet jinou osobu nebo se jinak chovat tak, že nedodrží dobrý pořádek, a neposlechne výzvu předsedajícího, má předsedající právo jej vyloučit z rozpravy (na celý zbytek rozpravy).

Velká Británie (Dolní sněmovna)

Přerušení předsedou je možné v zásadě jen tehdy, pokud nejsou dodrženy časové limity a pravidla komory. Předseda může tak přerušit řečníka pro opakování a irelevanci vystoupení vzhledem k projednávanému bodu. Vedení rozpravy nestranným speakrem je velmi nezávislé, předsedající sám vyvolává přihlášené poslance podle vlastního uvážení a zvykových pravidel (střídavě pro návrh, proti návrhu). Také je oprávněn usoudit, zda je už možno rozpravu ukončit a další poslance nevyvolat.

Prameny:

Laundy, Philip, The Office of Speaker in the Parliaments of the Commonwealth, London, Quiler Press 1984

STANDING ORDERS OF THE FOLKETING, December 17th 1953 - Latest amendments added on May 25th 1999 (w. stránky, 2005)

Jednací řád Spolkového sněmu SRN (w. stránky 2005)

Jednací řád Národní rady Parlamentu Rakouska (w. stránky 2005)

Jednací řady ostatních parlamentů – z webových stránek nebo jednacích řádů psaných příslušných parlamentních komor v r. 2005